

Literatūro „Atriveikinimas“ suraprata

1990 10 12

Perskaicius eilėraštį, net nežinant jo autoriaus iš pavadinimo, galima suprasti, kad tai žmogaus, aukščio tėvynės iš žmogiškojo patikėjimo, mintys. Hęstas iškarto pajutau, jog iš eilėraštis yra sukurtas jau no, mošiedau žmogaus.

R. Preibytė - Vaičiūnienė - Libutė eilėraštis „Atriveikinimas“ sukūrė deryniolikos metų 1949 m. aušros nėresį iš išvietės iš Lietuvos. Turbūt tuoju sunikomis minetėmis iš girių į eilėraštis. Literatūroje tekstas labai paprastas, nigrantinas. Jame poetė išskakė savo jauniesių tėvynei, savo mintis, išskiriant su ja. Trečios, ketvirtos iš penktos strofes eilutes nėlogos, ner, kaip rosi pati autoriė, „turių eilutes trupinti, kad jos būtų muzikalesnės iš išgiam išlikus galvoje. Taigi ji parieki. Eilėraštis iš likuojys lengvai skaitomas iš jame esančios.

Eilėraštis pradedamas įankiamuoju rakiniu. Man atrodo, kad tai ne prūnias, o žiakyrias. „Atriveikis palauk, „juodais vaizne“. Autorei nereikia, kad jos būtų išgai, bet atriveikinimo akiniuka - būtina. Abus aplink vienę pyktis, neteisnybę, tačiau

poetė pirmiausiai matė dangūje plaukiojančius baltarusius debesiu. Trečioji iš keturių pirmos strofos eilutė - tai tarsi pirmosios pataktinimosios įvedėnės žene, kai jis reikia laukti.

"Leisk atsigrąst jaunystei mūškarpaelei,

Pažvelgt dėl kartos, dėl nos kartos į Vilnius.

Autorė pirmena, kad jai dėl tik deiviniolika, kad jos gyvenime žydi jaunystė, kuri, deja, jau užlūta. Pataktinimas „dėl kartos, dėl nos kartos“ kėlė daug pajusių, koks standas yra iš išskiriamos.

Sekantys dvejetainis žodžiai skiriavai atineiginiui su broliais, su "ževyne", kuri pavadinama tradiciniu kalteliu ji turi palikti gintagė žene, poetė matė nutepžodžiu „motina“ ir ypač daug pataktinimų žodžiu „paguoda“. Vadinani, iš jaunas žmogus sau užtarai- išvada. Šunku kad neįspėj taip, kurius panaudos prieverts, mūtis. Skaitytė autorių ištelta sau klauimus: „- ką pažinti ta dabar galii...“ - Juk norėtas pažinti ženės trupinėlių vietas įspėj, kai jis yra išguodus. Šunku skaitytė trečiąjį eilės vietas įspėj.

"- ką pažinti tu dabar galii?... -

Paklausie ašaros, gailiai mūšę.

- ką gauvi nepažintaroj ūaly
Prie kūrygų tarsi išventę brangenybos.

Norėtas pažinti ženės trupinėlių vietas įspėj, kai jaus poetė akyle mūša ašaros. Ji išgyvena, kad tokinoj ūaly neturės prie savęs brangenybės ženės. Skaitydama šiuos žodžius, ai

supratė, kad žmogus, nepatyręs tokio jaunimo, negali būti taip raičiai. Vadinani, jaunas žmogus veikė,

kai jau reikėjo palikti ževynę. Tai kilnus jaunias, kurį aprašyti tikrai mūku. Gal todel poetė pastebėjo eilėsacco strofę su jaunatišku palikimu

sako, jog pasiūlus vieną ževynę, vieną jas turėtų. Perke-

tinės eilutės pilnos neapykantos. Mūnuj, dėl kurios kai jis turi palikti gintagę žene, poetė matė nutepžodžiu „motina“ ir ypač daug pataktinimų žodžiu tas krauju. Man šios eilutės - tai tarsi eilėsacco

"paguoda". Meiles ževynėi, jos turėtų iš žmogaus nie-

mo, paguoda randa tik gintagoje ževyneje. Šunku kad neįspėj taip, kurius panaudos prieverts, mūtis.

Skaitytė autorių ištelta sau klauimus: „Poetė pažibėja, kad ževynės ji realios, netaikomos, netaikomos, nė už ką...“ Jos žodžiai: „neparašinomas“

ženės myliojai, „išventa brangenybė man

dave“ vietas įspėjinti, kad R. Preibytė - Valiūnie-

nė - Libutė - tai tikras lietuvių lietuvių, kur-

ios mūtys visad būna apie ževynę, iš kurios sie-

dės nėkas nedaud neįspėj meiles jai.

81.

Šio sūtiskiu darbu pasirodymu ne gėda, kodėl nesuprantama, kodėl jis elgiasi's prišiagai" — uengiai pereparavinti "autorystę (nėra pavonės).

Hieninteli's fikumas: ar pavargote, ar atlaikytų paruožtę; darsbos pabaigą, k'nes bereikalingai įsireiškė kartotišk, atsiadalo stilidės kliaucinys. Daugiaus panasių u' danguose u' darby!

5

Novelės „Du jauni i' triu seruai" ana-kisė

Alegorikas Pocius — rovelistas, parodantis savo kuriniuose pasaulį tokį, koks jis yra. Jo novelėse nėra jokių komentavų, jokių detalizacijų, pačių i' ieties. A. Pocius parodoje skaitytojui išykius tokius, tokius mato kiekvienas žmogus plika akini.

Mane savo tikrovūkumu patraukė novelė „Du jauni i' triu seruai". Cia pasakojamas išvykis, kuris i' piero žvilgsnio atrodo eilini, taip i' daugeliu blyž. Aprakymo veiksmas vyksta pokanis metais. Autorius skaitytojui patenkia vienos dienos išvykį, trukus gana neli-gai. Visą aprakymą turi įremnia vienas re-kinys, nūšaukiantis i' ne pavadinimui. Aprakymas pradedamas satiniu: „Yi' pradžiu buvo tik vienas jaunas i' triu seruai. Skaitytojui iškart gali kilti klausimai: „Kodel „tik vie-nas jaunas“? kuras antrasis? Kas jis tokis?"

Deja, išade i' visą aprakymą mes nemainome nėko apie antro jauno žmogų. Skaity-